

Europees leger ja, mits ingebed

Een Europees leger kan onze militaire slagkracht vergroten. Maar het moet ingebed zijn in een bredere veiligheidsaanpak.

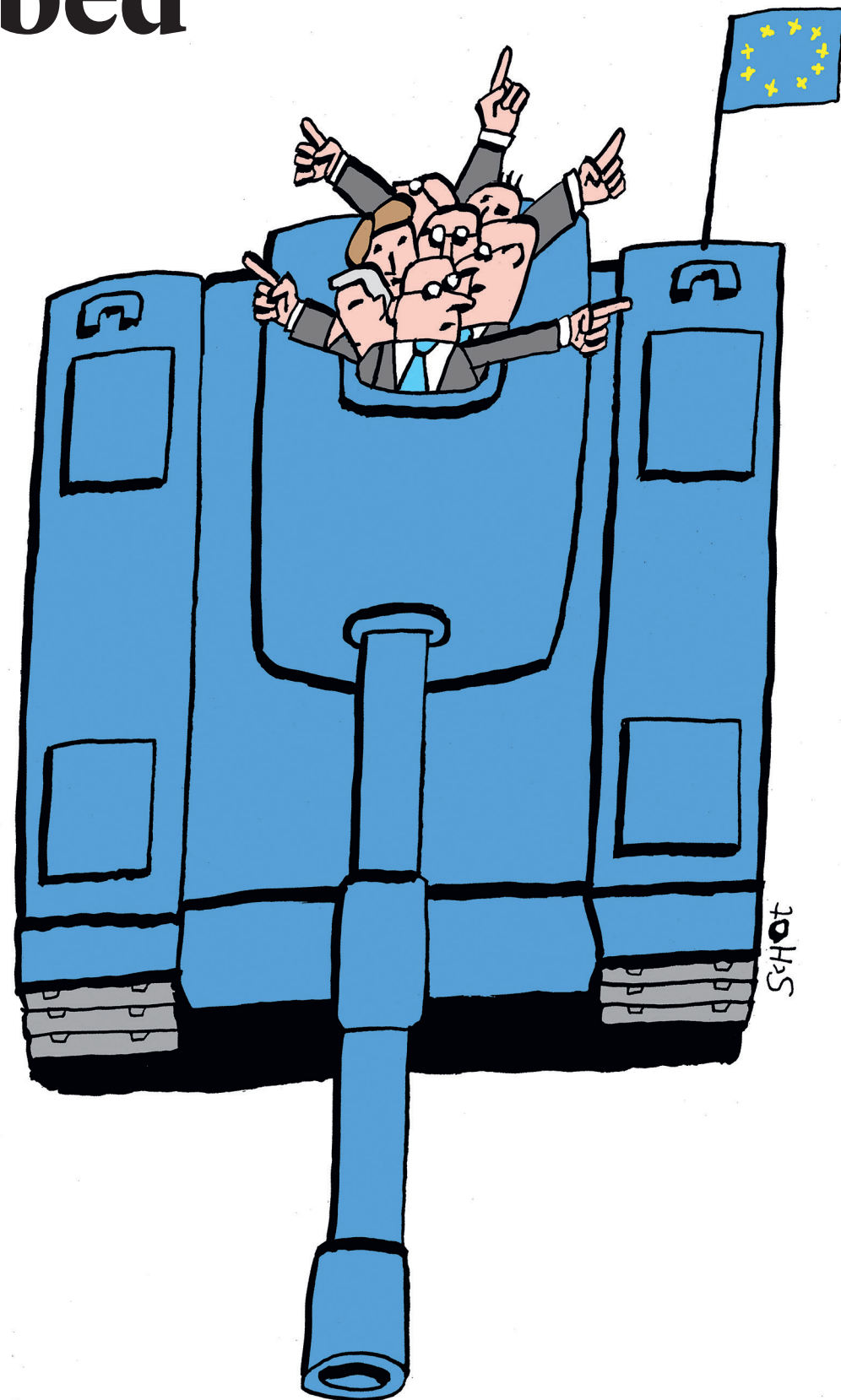
DOOR TRINEKE PALM
ILLUSTRATIE BAS VAN DER SCHOT

Eindelijk wordt er weer gesproken over een Europees leger. Al ziet het idee er wat anders uit dan in de jaren vijftig toen het sneuvelde, en de Navo, het trans-Atlantisch bondgenootschap, de veiligheidsarchitectuur van Europa ging bepalen.

Lange tijd maakte Defensie geen deel uit van het integratieproces van Europese lidstaten. Tot de wake-upcall van de Joegoslavië-oorlogen in de jaren negentig. Daaruit ontstond voorzichtig en zeer vrijblijvend een Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid (GVDB).

Tegen de achtergrond van toenemende spanningen, instabiliteit en onveiligheid aan zowel de oost- als de zuidgrenzen van de Europese Unie zijn er de afgelopen jaren enkele concrete stappen gezet tot meer defensiesamenwerking. De focus ligt hierbij vooral nog op het gezamenlijk ontwikkelen en aanschaffen van materieel door middel van 'permanente gestructureerde samenwerking', PESCO, waarbij 25 lidstaten zijn aangesloten. Zo neemt Nederland deel aan projecten op onder meer het gebied van logistiek, maritieme mijnenbestrijding en cyber- en radiocommunicatie. Deze projecten worden financieel ondersteund door het Europese Defensie Fonds van de Europese Commissie, die hiermee een voet tussen de deur heeft gekregen in het intergouvernementele GVDB.

In de jaren vijftig betekende een Europees leger niet alleen een gezamenlijke begroting en één commandostructuur, maar ook dat

de landen hun nationale legers grotendeels moesten opgeven. Anno 2019 is in de discussie de betekenis van het Europese leger minder eenduidig. Er is een permanent hoofdkwartier opgericht, dat zich vooralsnog voornamelijk richt op de niet-executieve missies van de EU, zoals de trainingsmissies in Mali, Somalië en de Centraal Afrikaanse Republiek. Ook ligt er een voorstel voor een Europese Vredesfaciliteit – een budget van 10,5 miljard euro voor de financiering van militaire operaties.

Een Europees leger gaat verder dan een permanent hoofdkwartier voor niet-executieve missies en een beperkte begroting voor militaire operaties. In de voorstellen voor een Europees leger domineert een functionalistische argumentatie: het is effectiever en efficiënter als de lidstaten van de EU niet allemaal een geheel leger overeind proberen te houden. Met een Europees leger kunnen de afzonderlijke lidstaten zich toeleggen op specifieke legeronderdelen. Nu zijn er enerzijds door diverse systemen beperkte mogelijkheden om met elkaar te communiceren en samen te werken, anderzijds overlappen onderdelen elkaar. Door een Europees leger kan de militaire slagkracht vergroot worden tegen een gelijke totaalbegroting.

Maar een Europees leger brengt wel degelijk risico's met zich mee. Militarisering van het Gemeenschappelijk Buitenlands- en Veiligheidsbeleid ligt op de loer. Dat betekent dat het militaire instrument de niet-militaire aanpak van buitenlands beleid en veiligheidsvraagstukken steeds meer gaat overschaduwen. Het is daarom van belang dat een Europees leger voldoende is ingebed in een bredere veiligheidsaanpak. Daarnaast is democratische controle op een Europees leger van cruciaal belang voor de legitimiteit van militaire operaties. Immers, wie draagt de verantwoordelijkheid als militairen sneuvelen en de bodybags komen?

Trineke Palm is postdoc onderzoeker aan Universiteit Utrecht, zij studeerde politicologie en promoveerde aan de VU.

Reageren? Mail naar redactie.advalvas@vu.nl.

OPINIE

WISSELCOLUMN

Time Out!

Marjan Olfers rector

I want to focus this column on student wellbeing. It's a many-headed hydra, with many different factors contributing to the pressures felt by students – competition, anxiety about academic performance, worries about gaining relevant extracurricular experience that help with future career prospects, financial pressures, the immediacy and unforgiving nature of social media, loneliness... But one thing is certain – this is an issue that we're increasingly getting signals about (as are my colleagues at other universities in the country), and we as a community need to work together to combat this problem.

At the Griffioen meeting last November we spoke with student representatives about student wellbeing, and were confronted by the wide range of issues that were raised. We are trying to address this complex issue at all levels – in the faculties, and centrally. Thankfully, a great number of dedicated VU colleagues play important roles in identifying and addressing problems – the academic staff, tutors and mentors, study advisors, student deans, student psychologists, the support staff. But there is more work to be done.

What's important is to increase awareness of the challenges faced by the students, and to develop multiple interventions and support mechanisms.

One of the concrete steps arising from the discussions during the Griffioen meeting is an initiative of the University Student Council, with the support of the Board, to organize a performance of an interactive, musical, show called *Time Out!* that allows the audience to enter into dialogue about the often-taboo subjects of stress, performance pressures, and burn-outs. Beyond that, there is significant research expertise at the VU on screening for, and providing internet-based and mobile-supported interventions to

address, a number of mental health factors. The teams of Heleen Riper, Pim Cuijpers and other colleagues are experts in e-mental health approaches, and have been working together with our student psychologists to validate some of these methods amongst students.

Ultimately however, no matter what institutional support systems, methods and interventions we establish, the most effective approach is to look out for each other, and reach out to fellow students. Zakaria Laaraj's initiative "StudeerSamen" that won the Student Initiative award at the New Year's gala last month aims to do precisely that – to stimulate students to lend each other a helping hand, and by doing so, letting off some of the steam in the pressure cooker.

Reageren? Mail naar redactie.advalvas@vu.nl.